

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1933 kl. 10 f. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 4 i anledning av väckt motion, nr 26, angående inrättande av ett under statens kontroll ställt penninglotteri.

I en inom andra kammaren väckt, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion har herr *Pettersson i Dahl m. fl.* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om slutförande av den av riksdagen tidigare begärda utredningen rörande ett under svenska statens kontroll ställt penninglotteri samt att förslag i ämnet snarast möjligt föreläges riksdagen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Inom första kammaren har en motion, nr 21, av enahanda innehåll väckts av herr *Henriksson m. fl.*

Denna motion har av första kammaren hänvisats till dess andra tillfälliga utskott, som avgivit utlåtande av i huvudsak följande lydelse:

Riksdagens begäran år 1920 avsåg utredning rörande inrättandet av ett statsobligationslotteri eller någon annan form av ett under statens kontroll ställt penninglotteri. Sedan en förberedande undersökning i ärendet verkställdes av särskilt tillkallad sakkunnig, har ärendet varit vilande. Utredningen kan sålunda icke sägas vara slutförd. Emellertid kunna riksdagens önskemål anses hava blivit tillgodosedda genom åtskilliga åtgärder, som sedan år 1920 vidtagits på lotteriområdet. Sålunda hava premieobligationslån emitterats, vilka lån genom det försäljningssätt, som utvecklats (avbetalningssystem och försäljning av s. k. andelsbevis) konkurrera med förefintliga penninglotterier. Genom totalisatorspelets införande har en ny form av lotterispel legaliserats. Och slutligen har genom den organisation, de vanliga penninglotterierna numera fått, riksdagens alternativa begäran om någon form av ett under statens kontroll ställt penninglotteri i realiteten blivit uppfyllt. Till belysande av denna fråga anser sig utskottet böra redogöra för huru penninglotterierna f. n. äro ordnade i Sverige.

För närvarande anordnas i Sverige 12 penninglotterier årligen. Varje lotteri är fullt självständigt och handhaves av kommitterade, utsedda av chefen för handelsdepartementet. Dessa kommitterade antaga en föreståndare för lotteriet, vilken dock skall godkännas av handelsministern. Genom att under årens lopp samma föreståndare anlitas, har i själva verket uppkommit en stadigvarande lotteriexpedition, som under statskon-

troll omhänderhar skötseln av lotterierna. Denna kontroll utövas närmast av kontrollanter, som för varje lotteri utses av handelsministern. Såväl kommitterades som föreståndarens befogenheter äro strängt begränsade genom av Kungl. Maj:t eller av handelsministern utfärdade bestämmelser. Enligt dessa bestämmelser skola å lotteriet inflytande medel omedelbart insättas å bankräkning, från vilken uttag endast må äga rum medelst check eller kvitto, som underskrivits, förutom av föreståndaren eller kommitterad, jämväl av kontrollant i lotteriet. Lotteriet får icke anordnas förrän bank lämnat garanti för vinsternas utbetalande. Som ersättning för anordnande av lotteri äger föreståndaren uppbära i ett för allt 45,000 kronor, mot skyldighet att bestrida samtliga för lotteriet uppkommande kostnader. Utöver detta belopp får föreståndaren jämväl uppbära inkomst av dragningslistorna, mot förbindelse att tillhandahålla allmänheten listorna till ett pris av 10 öre per exemplar.

Genom de gällande bestämmelserna står sålunda lotteriverksamheten helt under statlig kontroll. Skillnaden mellan de nuvarande penninglotterierna och ett under statens kontroll ställt penninglotteri, varom utredning i motionen begäres, synes sålunda vara av väsentligen formell art. Motionärerna torde emellertid hava ansett, att ett statslotteri skulle hava den fördelen framför de nuvarande penninglotterierna, att det skulle kunna kraftigare än dessa konkurrera med de utländska lotterierna och måhända helt uttränga ur landet deras försäljning av lottsedlar, vilka, enligt vad som uppgives, i avsevärd mängd nu säljas till svenska köpare. Utskottet är icke övertygat därom, att enbart den helstatliga karaktären av lotteriet skulle få denna verkan. De nuvarande penninglotterierna synas åtnjuta allmänhetens fulla förtroende, och deras lotter hava intill dess depressionen minskat köpkraften hos allmänheten slutsålt utan svårighet på mycket kort tid. Prägeln av statslotteri torde icke kunna öka förtroendet och därmed konkurrenskraften gentemot utländska lotterier. Befinnes det emellertid önskligt eller nödvändigt att öka konkurrenskraften hos de svenska lotterierna, kan detta, såvitt utskottet ser, ske utan att ett lotteri, som även formellt är statligt, inrättas. Så t. ex. kan i den mån, som efterfrågan å lottsedlar i tillräcklig grad överstiger tillgången, lotternas antal, på sätt som hittills skett, ökas, och utskottet får i detta sammanhang påpeka, att omsättningen å lotterierna sedan år 1920 till år 1931 ökats från 14,850,000 kronor till 36,000,000 kronor. Även andra åtgärder i konkurrensstegrande syfte kunna vidtagas inom den nuvarande organisationens ram och således utan att riksdagen begär inrättande av ett statslotteri.

Mot inrättande av statslotteri talar även den omständigheten, att, sedan utskottet år 1931 tog ställning till frågan, förhållandena hava ändrat sig. Omsättningen på lotterierna har nämligen ökats med 7,200,000 kronor. Det ekonomiska läget motiverar därjämte icke för närvarande åtgärder i motions syfte.

Med hänsyn till det ovan anförda får utskottet hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Utskottet. Utskottet, som i huvudsak ansluter sig till de motiv, som första kammarens andra tillfälliga utskott åberopat, biträder det beslut, som utskottet fattat och får fördenskull hemställa,

att andra kammaren icke måtte bifalla ifrågavarande motion nr 26.

Stockholm den 10 mars 1933.

På utskottets vägnar:

ARVID DE GEER.

Närvarande: Herrar De Geer, Thorell, Fält, Johansson i Djursnäs, Arnemark, Englund, Björling, Hansson i Vännäsby, Norsell och Johnsson i Kalmar.

Reservation

av herrar *Fält, Arnemark* och *Johnsson* i Kalmar.